

LUND UNIVERSITY

"Um outro mundo é possível" – en annan värld är möjlig

Wennerhag, Magnus

Published in:
Palmecenter Magasin

2002

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Wennerhag, M. (2002). "Um outro mundo é possível" – en annan värld är möjlig. *Palmecenter Magasin*, (2).

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

”Um outro mundo é possível” – en annan värld är möjlig.

Den brasilianska staden Porto Alegre blev under ett antal hektiska dagar i början av februari en tummelplats för en mångfald röster och rörelser. För andra gången anordnades där World Social Forum, ett stort alternativmöte till den ekonomiska och politiska världselitens World Economic Forum, som samtidigt hölls i New York. Runt 50 000 deltagare, från fler än 1 000 olika organisationer och rörelser, från 130 olika länder, vallfärdade till Porto Alegre.

Syftet var att utbyta tankar och visioner om hur vår värld kan göras till en mer rättvis och jämlik plats för alla, under parollen ”Um outro mundo é possível” – en annan värld är möjlig.

Valet att förlägga World Social Forum till södra Brasilien möjliggjorde ett omfattande deltagande från de ofta mycket stora folkliga rörelserna i syd, naturligtvis främst från Latinamerika och Brasilien i synnerhet.

I den brasilianska sommarhettan (eller i skydd från den) i någon av de många salarna, auditorierna och sportarenorna där seminarier, konferenser och workshops hölls, vimlade folk från de mest skilda rörelser och platser. Där fanns fackföreningarna, allt från sydafrikanska COSATU och brasilianska CUT, till amerikanska AFL-CIO och svenska LO.

Där fanns etablerade NGO:s som Amnesty, Greenpeace och Läkare utan gränser, biståndsorganisationer som Oxfam, men även de stora bonderörelserna, främst representerade av de brasilianska jordlösas organisation MST och det världsomspännande Via Campesina, samt Attac, kyrkliga organisationer, kvinnoorganisationer, tankesmedjor, partier på vänsterkanten, gayrörelsen, miljö-, konsument-, handikapp- och en uppsjö andra organisationer. Där fanns gräsrotsaktivister och rörelsens fixstjärnor, tongivande debattörer som Naomi Klein, Susan George och Noam Chomsky.

Även Palmecentret var med, representerat av Jan Hodann, som annars arbetar med Asienfrågor på centret.

– Det finns en otrolig tankekraft och social drivkraft i de organisationer som var med på World Social Forum, på ett sätt som vi inte har förstått här i Norden.

– Viktiga frågor drevs hårt, till exempel rätten till god hälsa, som hindras av höga priser på medicin och patent - god hälsa är en politisk fråga. Det fördes också en omfattande debatt om folkbildning, om IT som stöd för sociala rörelser och om kampen mot privatisering av vatten. Parallellt med den stora konferensen pågick dessutom en omfattande ungdomskonferens och en barnkonferens, berättar Jan.

Det är svårt att säga att det fanns en fråga som stod i centrum i Porto Alegre. I vad som kan liknas vid en studiecirkel i kolossalformat, uppdelad i mer än 700 seminarier och workshops, avhandlades allt från fackliga rättigheter och tobinskatte till privatisering av vatten och patent på grödor. Erfarenheter av globaliseringen från såväl syd som nord lyftes fram, likheter såväl som skillnader betonades, lokala initiativ såväl som gemensamma globala strategier för ökad demokrati och rättvisa diskuterades.

Forumet ville inte anta någon form av manifest som alla skulle ställa sig bakom. Dock presenterades ett slags slutdokument, vad som kallades ett "de sociala rörelsernas uttåg", som kan läsas på World Social Forums hemsida www.forumsocialmundial.org.br.

Uttåget blev dock mer av en lista över de konkreta globala orättvisor som diskuterades under forumet och avslutades med ett fastslående av de principer som deltagarna såg som mest centrala att kämpa för – bland annat skuldavskrivning, minskad ekonomisk spekulation, minskad militarism och värnandet av kvinnors rättigheter.

Men den röda tråden som spänns genom hela forumet var utökad demokrati, och en tro på att vår värld går att organisera på ett annat sätt, tvärtemot den nödvändighet i sakernas tillstånd som världens ekonomiska eliterna så ofta proklamerar.

"Det handlar om att montera ned staket", som Naomi Klein uttryckte det på ett seminarium, syftande på de hinder – ekonomiska, politiska men även mentala och rent fysiska – som i den ekonomiska globaliseringens namn rests och hindrar människors tillgång till resurser, idéer och möten med andra.

– Människor har fått höra att allt är omöjligt. Men under World Social Forum har vi för varandra kunnat berätta historier om vad som är möjligt", sa Klein, och lyfte fram de många alternativ som olika sociala rörelser har föreslagit och praktiserat.

På ett mycket påtagligt sätt slås man av hur det lokala mötte det globala. I Porto Alegre diskuteras och praktiseras lokala, konkreta strävanden för ett gott liv – genom jordockupationer, motstånd mot vattenprivatiseringar och ökat medborgarinflytande över kommunala budgetprocesser. Samtidigt avhandlades och utformas på World Social Forum strategier för de globala kamperna mot nyliberalismens avdemokratisering av ekonomin – för hur den globaliserade ekonomin genom tobinskatte, skuldavskrivningar och stärkta fackliga rättigheter skall kunna ges en demokratisk, folklig dimension. Och bägge nivåerna tvinnades samman, och upplevdes bero på varandra.

Mot de ekonomiska eliternas toppmöten, där västerländska män i mörka kostymer strömlinjeformar världen för sin egen vinnings skull, ställs ett oformligt myller av rörelser och mänskliga viljor, som vill forma en värld för alla, som inte låter sig stöpas i samma form. Det är här den sanna mångfalden och friheten finns, ett löfte om att en annan värld faktiskt är möjlig, ett bevis på att den mänskliga fantasin övergår vinstbegäret, tänker jag när jag låter mig uppslukas av den kollektiva känsla av gemenskap och optimism som sjuder på World Social Forum.

Magnus Wennerhag

Porto Alegre - inspirerande exempel

Porto Alegre, den miljonstad där World Social Forum hölls, är ett levande exempel på att en annan värld är möjlig.

Sedan ett antal år tillbaka har staden, och den brasilianska delstat den ligger i, varit ett starkt fäste för arbetarpartiet, PT. En av partiets framgångar är den omfattande demokratireform

som genomdrivits. "Deltagande budget" kallas den process som har engagerat nästan 50 000 människor av stadens 1,3 miljoner invånare.

Vanliga medborgare kan direkt påverka de prioriteringar som görs – om satsningar ska göras på vägnät, på utbildning eller på vård. Varje stadsdel får på lokala möten diskutera sig fram till tre prioriterade områden för den egna stadsdelen. Men de sammantagna lokala prioriteringarna påverkar också hur hela stadens budget utformas.

Syftena är två, berättar PT:s representant på ett seminarium. Dels att alla skall delta, dels att omfördela resurser, från rika till fattiga. Intressant är också att det främst är i de fattiga stadsdelarna som engagemanget är stort.

Ett annat lokalt exempel på hur människor konkret kan påverka sin situation är rörelsen MST, de jordlösa lantarbetarnas rörelse. I Brasilien finns det gott om jordbruksmark som står obrukad, samtidigt som fattigdomen och arbetslösheten på landsbygden är stor. Det beräknas finnas ungefär 25 miljoner jordlösa lantarbetare i landet.

MST har därför, ibland med myndigheternas goda minne (i alla fall i den PT-styrda region där Porto Alegre ligger), ockuperat landområden som sedan en längre tid står obrukade. Där anlägger de sedan kollektivt skötta jordbruk, dit fattiga människor från såväl landsbygd som stad rekryteras. Hittills har runt 300 000 familjer på detta sätt kunnat få en möjlighet till försörjning och bostad.

Magnus Wennerhag